

ויזרע יצחק

שנה ד'

פרשת "תצוה" "זכור"	יוצא לאור ע"י מדרשת	י"ב	ת"א	חיפה
הפטרה: "ויאמר שמואל"	"ויזרע יצחק"	17:00	17:17	17:08
ט' אדר תשע"ב	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	18:16	18:17	18:16
		18:50	18:53	18:52
		ר"ת	יציאה	פניסה

"משנכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כ"ט).

הגיגים לפרשת השבוע

"וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַחַוִּילָה" (שמות כו"ו ל"ה)

רבינו בחיי מבאר שמה שנאמר בפסוק: "קולו" הכוונה היא לקולו של אהרן, כלומר, כאשר יבא אהרון אל הקדש לבוש בשמונה בגדים אלו מובטח לנו שישמע קולו ותהיה תפלתו מקובלת, רבינו בחיי כולל ב"קולו" כוונה נוספת והיא קולם של הפעמונים שהיו במעיל, ומבאר שתפקיד הרעשת הפעמונים שבמעיל היה להודיע שהכהן הגדול מתכוון להיכנס לקודש הקדשים, "ואף על פי שהכל גלוי וידוע אצל השכינה גם אצל המלאכים משרתי הקדש אשר לפניו ודבר לא יכחד גם מהם", לא היה ענין הרעשת הפעמונים להודיע לשכינה ולא למלאכים אשר שם אלא הדבר היווה אזהרה למלאכים כדי שיפנו את המקום לאוהבו של המלך ולכבוד המלך כדי שיוכל הכהן הגדול להיכנס אל המלך ולעבדו ביחוד, שנאמר: "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד בבואו לכפר בקדש" (ויקרא טז' יז)

"וַיִּזְרַת אֹתָם אֲבֹנֹתַי" (שמות כ"ט ט)

בפסוקים שלפנינו מתוארים פרטי הלבוש של אהרון הכהן ובניו ובולטים בהעדרם המכנסים שאינם מצויינים בפסוקים אלו, וצריך להבין מדוע? מבאר הרמב"ן שהטעם שהפריש הכתוב את המכנסים ולא הזכיר אותם יחד עם שאר הבגדים הוא משום שבפסוקים אלו מצווה משה להלביש בעצמו את אהרון ואת בניו את פרטי הלבוש הללו שנאמר: "והלבשת את אהרון", "ושמת המצנפת", "והלבשתם", אך היות שהמכנסים הם פריט לבוש שנועד לצניעות שנאמר: "ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה" (שמות כח' מב) היו אהרון ובניו לובשים אותם בעצמם ובהצנע ולא משה הלבישם בהם, משום כך לא הזכיר הכתוב עתה את המכנסים בין פרטי הלבוש הכלולים ב"ולקחת את הבגדים והלבשת".

"וְקִדְשֵׁתִי אֶת אוֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת אֶהֱרֹן וְאֶת בְּנָיו אֶקְדֹּשׁ לְכַהֵן לִי" (שמות כ"ט ב'ד)

על פניו נראה סופו של הפסוק: "אקדש לכהן לי" ככפילות מיותרת שהרי בתחילת הפסוק נאמר: "וקדשתי" מבאר ה"משך חכמה" כפילות זו על פי מה שאמרו חז"ל במדרש שבכל מקום שבו נאמר "לי" מדובר על דבר שקיים לעד ולדורות, ולכן אם היה מסתפק הכתוב במילה "וקדשתי" הנאמרת בתחילתו היינו חושבים שקדושת אהרון ובניו קשורה לקדושת המזבח היות שהם נתונים למזבח לצורך עבודה, ואם כך, הרי בזמן שמזבח חרב ושומם אזי גם בכהנים אין קדושה, לכן חזר ואמר הכתוב: "ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי", ללמדנו שקדושת אהרון ובניו קיימת לדורות עולמים, "לי", ואינה תלויה בקדושת המזבח, אלא קדושתם היא קדושה עצמית מהבורא יתברך.

"וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי ה' א-לוֹקֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם... אֲנִי ה' א-לוֹקֵיהֶם" (שמות כ"ט ב"ו)

בפסוק שלפנינו נאמר פעמיים: "אני ה' א-לוקיהם" ולכאורה כפילות זו נראית מיותרת. מתרץ ה"אור החיים" הקדוש שטעם הכפילות בא לומר לנו שאפילו בזמן שאין שכינתו בתוכנו, אין "לשכני בתוכם", עדיין הקב"ה, הוא ה' א-לוקינו לו אנחנו. ה"אור החיים" הקדוש מספק הסבר נוסף לכפילות זו וטוען שהחלק הראשון של הפסוק: "וידעו כי אני ה' א-לוקיהם" הוא בעצם תנאי להיות ראויים ששם ה' יקרא עליהם כאומר: בתחלה "וידעו כי אני ה' א-לוקיהם..." ואז בני ישראל יהיו ראויים שיקרא שמי עליהם, שנאמר: "אני ה' א-לוקיהם", אך לולא זאת הם יפרקו עול ויעבדו לאלהים אחרים.

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :
 יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה נלב"ע יא' ניסן תשס"ז
 ת.נ.צ.ב.ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"וַנְשֵׂא אֶהָרָן אֶת מִשְׁפַּטְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ" (שמות כ"ז ל)

מבואר ב"באר מים חיים" שכשם שלבו של האדם הוא הראשון שמרגיש את כל כאבי הגוף, כך גם אהרן הכהן, שהיה בבחינת לבם של כל ישראל, היה מרגיש בצער של כל אחד ואחד מבני ישראל והיה כואב את כאבו ומתפלל בעדו. וזוהי כוונת הכתוב: "ונשא אהרן את משפט בני ישראל" דהיינו אהרון חש ונושא "על לבו" את כל מיני הייסורים ושפטים שבאו על בני ישראל.

"ועשית בלבוז בקטר קטורת" (שמות ל"א)

ה"כלי יקר" מבאר ששני המזבחות, מזבח הנחושת ומזבח הקטרת, נועדו לכפר על הנפש החוטאת. **מזבח הנחושת** בא לכפר על החלק החומרי והגופני באדם, "הנגוף באבן החטא", ועליו מקריבים את בעלי החיים הבאים תמורת האדם, והסיבה שמקריבים בעלי חיים היא שיש להם דמיון לחומר האדם. וראיה לכך אפשר למצוא מצורת המזבח שגובהו ג' אמות שזהו גובהו של אדם ממוצע, וכן הבהמות הקרבים עליו דומים אל נפש הבהמית שבאדם, דהיינו, נפש תמורת נפש. לעומתו, **מזבח הקטרת** נועד לכפר על הנשמה, "הצריכה כפרה אחרי אשר הוטמאה בגוף הנגוף הזה ואינה מתכפרת בנפש הבהמה כי אין דמיון זה לזה כי "רוח בני אדם עולה למעלה ורוח הבהמה יורדת למטה" (קהלת ג' כא) ואיך תהיה נפש הבהמה הכלה ונפסד תמורה לנשמת אדם הקיימת לנצח, על כן צוה א-ל חי לעשות מזבח הקטרת, המעלה עשן וריח ניחוח לה', לכפר על רוח בני האדם העולה היא למעלה כעשן הקטורת, והיא גם היא "מקוטרת מור ולבונה" (שיר השירים ג' ו) של מעשים טובים". וגם לדבר זה ניתן למצוא ראייה ממידות המזבח, שנאמר: "אמה ארכו ואמה רחבו", דהיינו אמות יחידות כדי לכפר בו על הנשמה שנקראת "יחידה", כמו שהקב"ה יחיד כך היא יחידה, "ואמתים קומתו" כי רוח בני האדם היא העולה למעלה למקומה, וזמן הקטרת הקטורת הוא בבקר ובערב, כי הנשמה בבקר היא באה לאדם, ובערב היא שבה אל אביה כימי נעוריה, ועל כך אמרו חז"ל: "והלואי שתהא יציאה כביאה בלא חטא".

הגיגים לשבת זכור

"ואתה תצוה" (שמות כ"ז כ)

בדרך כלל פרשת "תצוה", פרשה שבכולה לא מוזכר שמו של משה אפילו פעם אחת, נקראת בשבוע שחל בו יום פטירתו של משה רבינו, דהיינו "ז' באדר", ובשבת זו חלה לרוב גם שבת "זכור" בו מזכירים את חטאו של עמלק וצריך להבין האם יש קשר בין פרשת "תצוה", פרשת "זכור" ו"ז' באדר"? ה"שפת אמת" מוצא קשר בין שלושת העניינים ואומר שאילו לא בא עמלק וקרר את עם ישראל בעבודת ה' לא היו בני ישראל חוטאים בחטא העגל, ואמרו חז"ל ששמו של משה לא מופיע בפרשה מפני שמה אמר לה' לאחר חטא העגל: "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות לב' לב) ועל כך השיב לו ה' "מי אשר חטא לי אמחנו מספרי" ומפרש ה"דעת זקנים **מבעלי התוספות**" שזו הסיבה שבגללה לא מופיע שמו של משה בפרשת תצוה "לפי שקללת חכם אפילו על תנאי היא באה". וכעת ברור הקשר בין שלוש העניינים, חטא העגל וכל החטאים שחטאו בני ישראל במדבר היו כתוצאה ממלחמת עמלק, בבחינת "עבירה גוררת עבירה" ומיתתו של משה באה כתוצאה מחטי בני ישראל במדבר. יוצא מכך שגם מיתתו של משה תלויה במלחמת עמלק. משום כך, ברוב השנים יוצאת פרשת זכור בשבת פרשת תצוה ובסמוך לז' באדר לומר לך שעמלק גרם למיתתו של משה רבינו.

"זכור את אשר עשה לך עמלק" (דברים כ"ה יז)

ראיתי מביאים בשם "תורת אבות" שיש קבלה מרבתינו ששבת זכור הוא זמן המסוגל לאשה שהיא עקרה להיפקד בזרע של קיימא. ולכאורה מה הקשר בין שבת זכור לעקרות? מבואר ב"תורת אבות" שכתוב בעניין רחל אמנו, שהיתה עקרה, בלשון "זכירה" שנאמר: "ויזכור א-לוקים את רחל" (בראשית ל' כב), ובעניין שרה אמנו, שאף היא היתה עקרה, כתוב בלשון "פקידה" שנאמר: "וה' פקד את שרה" (בראשית כא' א). ואכן בשבת זכור קריאת התורה מתחילה בלשון "זכירה", "זכור את אשר עשה", ובהפטרות מזכירים לשון "פקידה", "פקדתי את אשר עשה לך עמלק".

"אשר קרך בדרך" (דברים כ"ה יז)

לפי ה"דברי שמואל", חטאו העיקרי של עמלק, שבעטיו נגזר עליו העונש הקשה הזה של "מחייית עמלק", היה בזה שהוא הפך את הקרירות בעבודת ה' ל"דרך" חיים, שנאמר: "אשר קרך בדרך", הלוא קורה לא פעם שאדם מועד ומתקרר קמעא בעבודת ה' אלא שמיד הוא מתעשת אוזר כח וחוזר לדרך האמת, אולם עמלק חטא בכך שהנחיל לישראל את הקרירות בעבודת ה' כ"דרך", זו כבר לא יד המקרה אלא דרך חיים, וכידוע, כאשר אדם חוטא וחוזר וחוטא הוא כבר מתוגל לכך וכבר אין לבו נוקפו על כך וקשה לו לחזור אל הדרך הנכונה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מוצ"ש 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קריית הרצוג ב"ב